Confraría de pescadores
San Martiño
Bueu
C/Avd. Montero Ríos S/N (Edf. Lonxa)
36930 BUEU - Tlf. 986 32 02 53 - Fax 986 32 06 79

Valor engadido nos produtos pesqueiros:
Ecoetiquetado Internacional MSC Navalla Ría de Pontevedra
vs
Iniciativa Local "Polbo das Rías" de Bueu

Xornadas Explotación Sustentable de Recursos Pesqueiros e Acuícolas
Sanxenxo 29 – 30 xuño 2010

Pedro Ferreiro Velasco
Alberto Garazo Fabregat
UNATEC
Unidade de Asistencia Técnica da Cofradía de Pescadores San Martiño de Bueu

UNATEC
Unidade de Asistencia Técnica
Confraría de Pescadores de Bueu

Confraría de pescadores San Martiño Bueu
C/Avd. Montero Ríos S/N (Edf. Lonxa)
36930 BUEU - Tlf: 986 32 02 53 - Fax 986 32 06 79

A **Unidade de Asistencia Técnica (UNATEC)** da Confraría de Pescadores San Martiño de Bueu está integrada por persoal dos departamentos comercial, de asistencia técnica e dirección da Confraría. O seu obxectivo é o asesoramento aos asociados e sector privado en materia de:

- *Xestión administrativa relativa á práctica da pesca artesanal en Galicia*
- *Xestión pesqueira e marisqueira dos recursos explotados polos seus asociados*
- *Procura de alternativas comerciais e valorización de produtos da pesca e marisqueo*

A **UNATEC** participa como leader e/ou colaborador en diferentes proxectos de I+D+i para a mellora da xestión pesqueira, comercial e eficiencia enerxética do sector pesqueiro artesanal galego. É obxectivo principal desenvolver medidas que contribúan á mellora da calidade dos produtos pesqueiros, valorización dos mesmos e á sustentabilidade da pesca artesanal en Galicia, como unha forma de vida que supón importantes beneficios para a sociedade galega.

www.cofradiabueu.org - info@cofradiabueu.org
www.bueuinforma.org
www.enerpesca.org

A Confraría de Bueu

Confraría de pescadores
San Martiño
Bueu
C/Avd. Montero Ríos S/N (Edf. Lonxa)
36930 BUEU - Tlf: 98632 02 53 - Fax986 32 06 79

- 136 barcos (99% menores de 12 metros)
- 60 % dedicado a nasa do polbo
- Facturación media en lonxa: 3 millóns
- Principais especies: Polbo, navalla, percebe, ameixas e peixes de rocha
- Entre os tres primeiros puntos de venda de Polbo de Galicia (250 t de media)

Plan Conxunto da Navalla da Ría de Pontevedra

- 7 Confrarías
- 44 Mergulladores
- 30 Embarcacións
- 50 – 60.000 Kg/ano
- 500.000 €/ano

- Plan de explotación anual
- 7 Areas Extractivas
- Asesoramento Técnico dende a Confraría de Bueu
- Indicadores de Manexo; CPUE, Control de tallas, Tempo de pesca e o Coñecemento tradicional

Confraría de pescadores
San Martiño
Bueu
C/Avd Montero Ríos S/N (Edif. Lonxa)
36930 BUEU - Tlf. 98632 02 58 - Fax986 32 05 79

Definicións e contexto

Ecoetiquetas
Marcas (Individuais, Colectivas e de Garantía)
Denominacións Xeográficas de Calidade (Indicación Xeográfica, Denominación de Orixe e Especialidade Tradicional Garantida)

Mellorar a comercialización dos produtos marisqueiros e pesqueiros

Ecoetiquetas de Produtos da Pesca

Outorgadas por Terceiras Partes

Outorgadas por Segundas Partes

Propias

Confraría de pescadores
San Martiño
Bueu

Marcas

Marca Individual
diferenciar

PESCANOVA
Lo bueno sale bien

PULPO DE CAMARIÑAS

Marca Colectiva
Procedencia
Reglamento

Polbo das Rías
Pesca artesanal

CRIANZA DEL MAR
Nuestro compromiso de calidad

pescadofresco
del Litoral de Murcia

Marca Garantía
Calidad
Reglamento

* pescadeRías
¿de onde se non?

Peix Blau de Tarragona
MARCA DE QUALITAT

MARCA DE GARANTIA
GAMBA DE PALAMÓS

** O Polbo baixo a Marca Colectiva "Polbo das Rías" está certificado "pescadeRías"*

Denominacións Xeográficas de Calidade

I.G.P.
Indicación Geográfica Protegida

Cualidades de la zona procedencia

D.O.P
Denominaciones de Origen

Calidad por la procedencia

D.O

E.T.G
Especialidade Tradicional Garantizada

Composición e produción tradicional

Jamón Serrano

Leche de Granja

Panellets

	Tipos	Obxectivo	Características
Ecoetiquetas	Outorgadas por terceiros	Sustentabilidade produtiva e prácticas respetuosas co medioambiente	Regulamento certificado Certificación independente Proceso consultivo e aberto
	Outorgadas por segundas partes		Regulamento certificado Titular certifica a usuarios
	Certificacións propias		Regulamento pode non estar certificado Titular son os propios usuarios
Marcas	Individual	Identificación de servizo o produto	Non regulamento Rexistro sinxelo Titular é o usuario
	Colectiva	Diferenciación procedencia	Regulamento pode Certificarse Titular autoriza a usuarios
	Garantía	Garantir calidade	Regulamento pode Certificarse Titular autoriza a usuarios
Denominacións Xeográficas de Calidade	I.G. – I.G.P.	Cualidade xeográfica	Órgano de Control Usuarios deben cumprir regulamento
	D.O. – D.O.P.	Cualidade e calidade xeográfica	Órgano de Control Usuarios deben cumprir regulamento
	E.T.G	Composición Elaboración tradicional	Órgano de Control Solicitante pode ter exclusividade do nome

Elaboración propia

Directrices para o Ecoetiquetado de Pescado e Produtos Pesqueiros da Pesca de Captura Mariña; FAO 2005

1 Ser congruentes coa Convención das UN sobre o Dereito do Mar de 1982, o Código de Conduta para a Pesca Responsable da FAO, as normas da OMC e outros instrumentos internacionais pertinentes

2 Recoñecelos dereitos soberáns dos Estados e respetar e cumprir coas leis e os regulamentos pertinentes

3 Ser voluntarios e orientados ao mercado

4 Ser transparentes e incluír unha participación equilibrada e xusta de todas as partes interesadas

5 No ser discriminatorios, nin crear obstáculos innecesarios ao comercio e permitir un comercio e unha competencia leais

6 Proporcionar oportunidades de acceso aos mercados internacionais

7 Definir as responsabilidades dos propietarios dos programas/sistemas e os órganos de certificación de conformidade coas normas internacionais

Confraría de pescadores San Martiño Bueu
C/Avd. Montero Ríos S/N (Edf. Lonxa)
36930 BUEU - Tlf. 98632 02 53 - Fax 986 32 06 79

Directrices para o Ecoetiquetado II

8 Incorporar procedementos de auditoría e verificación fiables e independentes

9 Asegurar a equivalencia dos programas que se axusten a estas directrices

10 Basearse na información científica mais avanzada dispoñible, tendo en conta tamén o coñecemento tradicional dos recursos, sempre e cando a súa validez poida verificarse de forma obxectiva

11 Ser prácticos, viables e verificables

12 Asegurar que as etiquetas transmitan información veraz

13 Proporcionar claridade

14 Basearse, como mínimo, nos requisitos substantivos mínimos, criterios e procedementos descritos nestas directrices

15 O principio de transparencia debe aplicarse a todos os aspectos do programa de ecoetiquetado, incluídas a súa estrutura orgánica e as súas disposicións financeiras

Confraría de pescadores San Martiño Bueu
C/Avd. Montero Ríos S/N (Edif. Lonxa)
36930 BUEU - Tlf: 986 32 02 55 - Fax 986 32 06 79

Directrices para o Ecoetiquetado III

Relativas aos aspectos do Procedemento

1 Establecemento de estándares de certificación

2 Acreditación de empresas de certificación independentes

3 Certificación de que a pesqueira e a cadea de custodia do produto están en conformidade co estándar e procedemento requiridos

Relativas aos aspectos a valorar polo Estándar

1 Sistema de xestión da pesqueira

2 Estado do stock que se pretende certificar

3 Efectos da actividade sobre os ecosistemas

Comparación Cuantitativa dos Principais Programas de Ecoetiquetado para Produtos da Pesca segundo WWF.

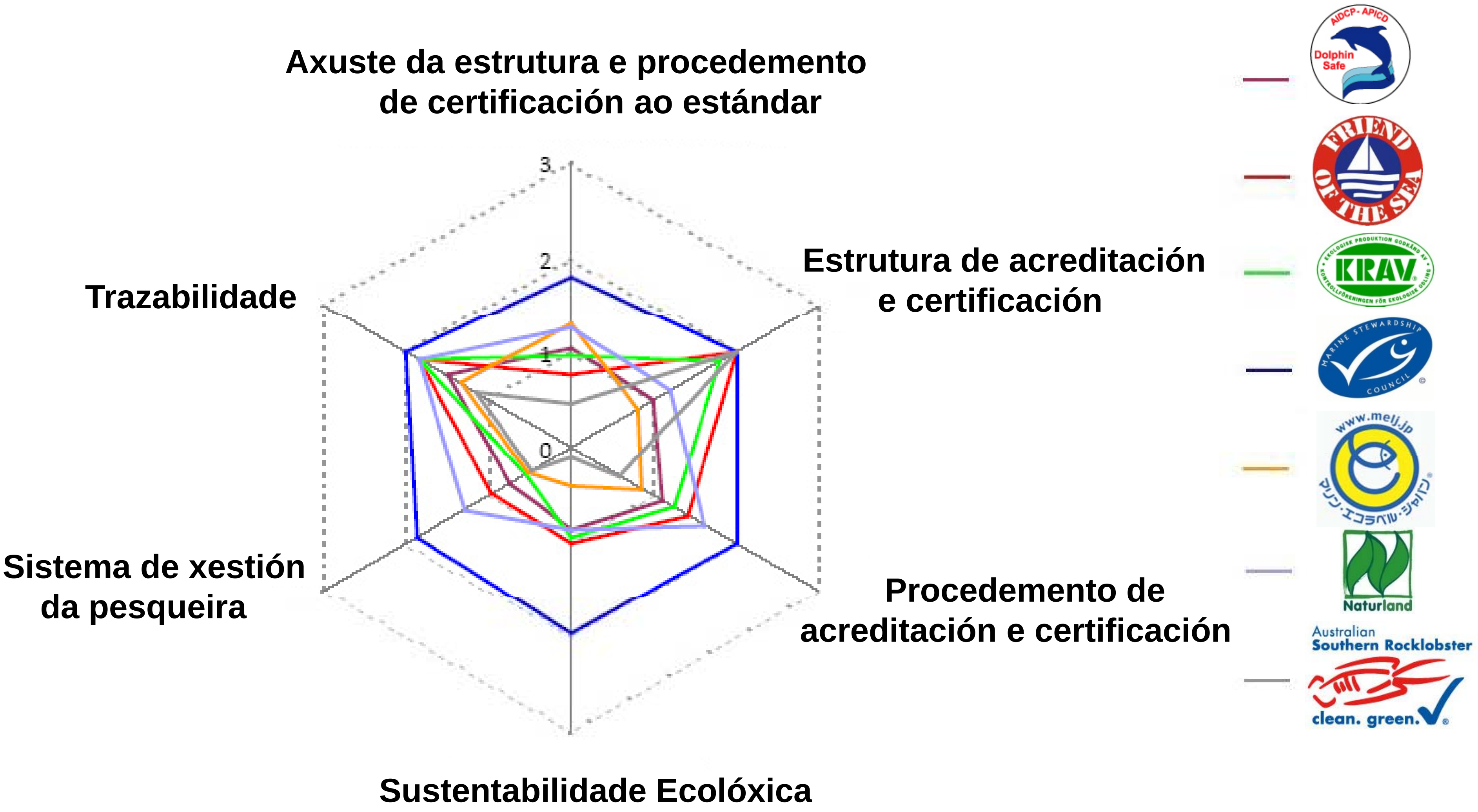

¿Que é o Marine Stewardship Council?

- Organización global sen fins lucrativos orientada á promoción da pesca sustentable.
- Promove unha mellor xestión pesqueira a través de incentivos de mercado vía a utilización da eco-etiqueta do MSC.
- O MSC está financiado por varias fundacións benéficas e por compañías privadas.
- Promove a avaliación das pesqueiras contra un estándar medioambiental rigoroso baseado no Código de Conduta para a Pesca Responsable da FAO

Obxectivos do MSC

1. Promover a pesca sustentable coa fin de garantir a oferta actual e futura de produtos do mar.

2. Encontrar solucións a través de incentivos de mercado, que permitan a todos os actores interesados: pescadores, procesadores, distribuidores, minoristas, gobernos, grupos ambientalistas e organizacións rexionais e internacionais contar con pesqueiras sustentables.

3. Recoñecer practicas de xestión pesqueira responsables e permitir que o consumidor, a través da eco-etiqueta do MSC, poida identificar a orixe sustentable e certificado dos produtos.

Funcións do MSC

1. **Establecemento dos estándares**: Os **Principios e Criterios do MSC** para a avaliación de pesqueiras sustentables é a súa metodoloxía.

2. **Expide licencias e administra o uso do Logotipo do MSC**: Os dereitos do logotipo son propiedade do Marine Stewardship Council International (MSCI).

3. **Promove os produtos certificados polo MSC** nos mercados internacionais.

Proceso de Certificación de Pesqueiras

O proceso consta de dúas fases:

1. Pre-Avaliación ⟶ confidencial
2. Avaliación Completa ⟶ público e participativo

Adicionalmente, existe unha terceira fase correspondente á certificación da <u>Cadea de Custodia</u> que garante a trazabilidade dos produtos dende a súa descarga ata o consumidor final.

Confraría de pescadores San Martiño Bueu
C/Avd. Montero Ríos S/N (Edif. Lonxa)
36930 BUEU - Tlf: 98632 02 55 - Fax 986 32 06 79

Certificación MSC:
principios fundamentais de avaliación do estándar MSC

1. Sustentabilidad e da Poboación X
2. Impacto no Ecosistema ✓
3. Efectividade da xestión pesqueira ¿?

MARINE STEWARDSHIP COUNCIL ©

Confraría de pescadores San Martiño Bueu
C/Avd. Montero Ríos S/N (Edf. Lonxa)
36930 BUEU - Tlf: 98632 02 55 - Fax 986 32 06 79

Proxecto de Investigación:

MARINE STEWARDSHIP COUNCIL

"Evalución da pesqueira da navalla cara unha explotación sostible; estudio e integración dos aspectos biolóxicos e o medio físico na súa explotación"

1) **Revisión de los datos históricos de la pesquería**

2) **Delimitación dos bancos de navalla; cartografado e batimetría**

3) **Tamaño e características do stock; biomasa total e extraíble, estrutura talla-idade da poboación**

4) **Bioloxía da poboación de navalla; ciclo reprodutor, abundancia larvaria, recrutamento, crecemento e mortalidade.**

5) **Estudio do medio físico; hidrodinámica, produción primaria e características do sustrato.**

6) **Integración dos resultados no plan de explotación**

Confraría de pescadores
San Martiño
Bueu
C/Avd. Montero Ríos S/N (Edif. Lonxa)
36930 BUEU - Tlf: 98632 02 55 - Fax 986 32 06 79

Cronograma do proceso de certificación

MARINE STEWARDSHIP COUNCIL

		2007					2008				2009										2010					
		A	S	O	N	D	E	F	M	Abril 2008 a Febreiro 2009 desenrrolo dos puntos 4 e 5	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D	E	F	M	A	M	J
1	Exposición aos membros da Pesqueira e toma de decisión	■	■																							
2	Solicitude do proxecto científico de apoio		■																							
3	Aprobación do proxecto científico de apoio					■																				
4	Desenrrolo do proxecto científico de apoio						■	■	■		■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
5	Preavaliación da pesqueira								■		■	■														
6	Resultados de la preavaliación da Pesqueira e toma de decisión.											■	■	■												
7	Consulta y selección da certificadora													■	■	■	■	■	■	■						
8	Busqueda de financiación													■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
9	Acordo de colaboración con WWF-ADENA																			■	■	■				

Confraría de pescadores San Martiño Bueu
C/Avd. Montero Ríos S/N (Edif. Lonxa) 36930 BUEU - Tlf: 986 32 02 55 - Fax 986 32 06 79

"Polbo das Rías, Pesca artesanal"
Problemática

Polbo das Rías Pesca artesanal

- Descenso do prezo do polbo na primeira venda
- Descenso de compradores
- Descenso de compras en cada parada (pacto de prezos)
- Descenso de descargas en Bueu (outros puntos de venda máis atractivos)
- Sistema de comercialización ancorado na subhasta
- Adaptación a necesidades do cliente nula
- Descoido da calidade e diferenciación como estratexia comercial

↓

Creación no 2005 da mesa de traballo
Armadores do Polbo do Porto de Bueu
Dirección da Confraría

Procura de solucións e aplicación de medidas a largo prazo

“Polbo das Rías, Pesca artesanal”
1º venda polbo en Galicia (2001 a 2009)

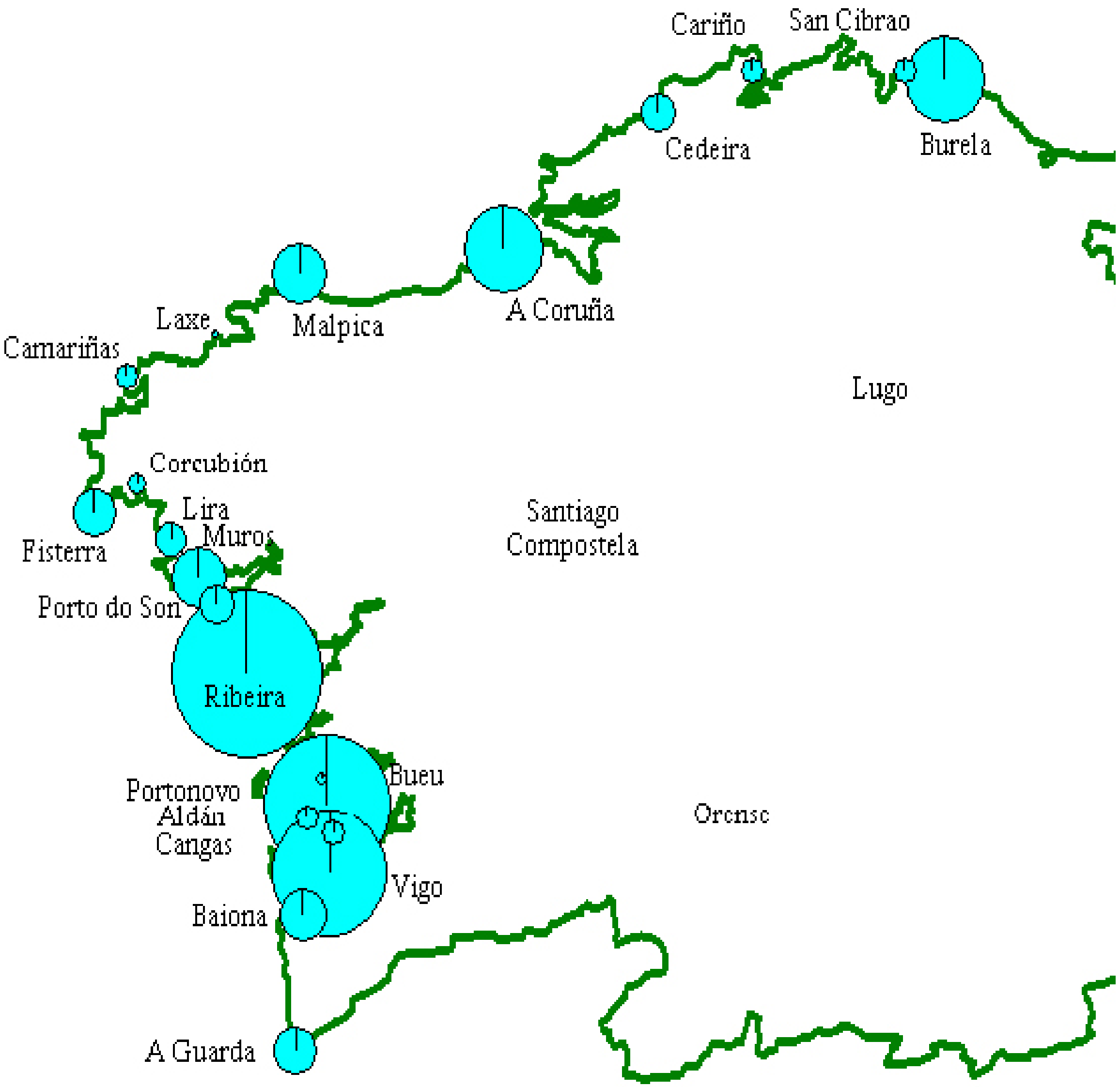

Elaboración propia. Datos www.pescadegalicia.com (porcentaje acumulado 2001 a 2009)

"Polbo das Rías, Pesca artesanal"
Orixes

- Implantación de norma de autocontrol hixiénico - sanitario (**APPCC**). **2006**.
- Máquina clasificadora 2006.

- **Proxecto Auctio Octopus:**

Lidera: Confraría de Bueu
- Caracterización do polbo galego (*Octopus vulgaris*). Trazabilidade deste recurso e establecemento de criterios de calidade para a súa comercialización-> Instituto de Investigacións Mariñas (CSIC – Grupo de Tecnoloxía de Produtos Pesqueiros). 2007 a 2010.
- Trazabilidade comercial do Polbo na Lonxa de Bueu. Empresas sector TIC. 2007.2010
- Aplicación de Melloras na comercialización na lonxa de Bueu. Empresas sector TIC. 2007 a 2010.

Financia: Consellería do Mar e Consellería de Economía e Facenda.

- **Aplicacións Metodolóxicas Xenéticas na Trazabilidade das Denominacións Xeográficas de Calidade (2009-2012).**

Lidera: Xenotechs (Spin-Off CSIC e Universidade de Santiago)
Confraría de Bueu (Polbo)
Confraría de Cambados (Vieira)
Lonxa de Campelo (Navalla)
Financia Consellería de Economía e Facenda.

“Polbo das Rías, Pesca artesanal”
Que é?

• **É unha Marca Colectiva** (nº 2.770.372), rexistrada na Oficina Española de Patentes e Marcas.

• Promovida pola **Confraría de Pescadores San Martiño de Bueu**.

• Posúe un **regulamento de uso**.

• Poden ser usuarios: **Produtores, intermediarios e comercializadores** que cumpran o regulamento e inscríbanse como usuarios.

• Nace no ano **2006** co obxectivo principal da marca é **diferenciar, trazar e garantir** unha calidade do polbo capturado pola frota de pesca artesanal nas Rías Baixas (entre Corrubedo e Cabo Silleiro).

O regulamento de usos establece criterios para (I de II):

- **A procedencia do polbo:** das Rías Baixas.

- **A duración do amparo da marca:** 36 horas polbo fresco; 6 meses polbo conxelado.

- **Tipo de captura:** a captura débese realizar con técnicas artesanais reguladas por Decreto 424 (lexislación en vixencia en pesca do polbo).

- **A calidade do polbo:** establécese mediante criterios organolépticos, microbiolóxicos e físico - químicos.

- **As instalacións e barcos:** deben estar sometidos a un sistema de autocontrol hixiénico sanitario (APPCC).

O regulamento de usos establece criterios para (II de II):

• **Os usuarios:** da marca deben ter un sistema de autocontrol hixiénico sanitario.

• **Os provedores:** deben cumprir a normativa vixente en pesca de polbo.

• **Etiquetaxe:** debe ser individual con identificación do provedor e a marca.

• **Trazabilidade:** debe cumprir a actual lexislación en etiquetaxe de produtos pesqueiros, tendo que pasar pola Lonxa de Bueu, para a súa primeira comercialización.

Os usuarios deben rexistrarse na marca para poder utilizala:

• **Produtores:** asinan un documento de adhesión. Reciben un cartón RFID para poder obter etiquetas para diferenciar o seu polbo.

• **Comercializadores:** asinan un documento de adhesión co que poderán recibir un distintivo polo cal son usuarios da marca e poden utilizar o logo.

• **Consumidores:** poderán comprobar mediante internet a validez da súa etiqueta, o barco e data de captura.

Confraría de pescadores San Martiño Bueu
C/ Avd. Montero Ríos S/N (Edf. Lonxa)
36930 BUEU - Tlf: 98632 02 55 - Fax 986 32 06 79

Resultados

Polbo das Rías
Pesca artesanal

- Prezo medio máis alto, respecto ao resto de puntos de primeira Venda
- 30 % da produción se comercializa por venda directa
- Incremento do número de paradas en na subhasta
- Incremento das descargas de polbo en Bueu
- Incremento nun 15 % do número de pequenos compradores
- Mellora prácticas hixiénico sanitarias (certificación PescadeRías)
- Novas oportunidades de negocio
- Repercusión publicitaria da marca

Confraría de pescadores San Martiño Bueu
C/Avd. Montero Ríos S/N (Edf. Lonxa)
36930 BUEU - Tlf: 98632 02 55 - Fax986 32 06 79

Resultados
Evolución de prezos

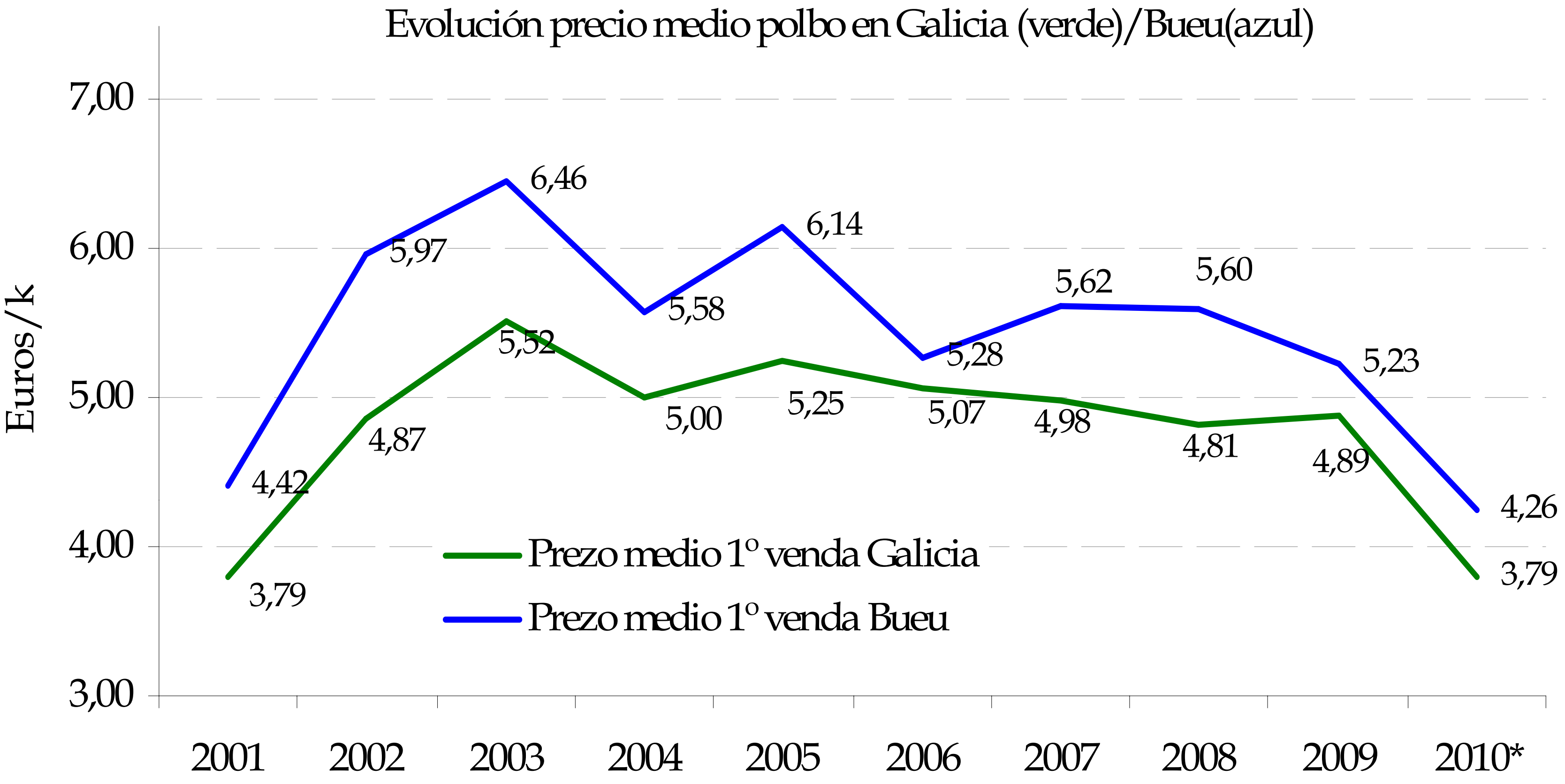

Confraría de pescadores
San Martiño
Bueu
C/Avd. Montero Ríos S/N (Edf. Lonxa)
36930 BUEU - Tlf: 98632 02 53 - Fax 986 32 06 79

Valor Engadido do Etiquetado

Productor

- Incrementar o valor do produto
- Buscar novos mercados
- Incrementar o coñecemento sobre a pesqueira
- Loitar contra o mercado negro e o furtivismo
- Diferenciarse da competencia
- Recoñecemento das boas prácticas
- Garantir a sustentabilidade do recurso, dos postos de traballo e da calidade de vida dos pescadores

Comercializador

- Maior estabilidade no suministro de produtos pesqueiros
- Chegar a novos clientes
- Mensaxe de responsabilidade social corporativa para clientes e consumidores
- Realzar a imaxe e a reputación corporativa a nivel social e administrativo
- Oportunidade para a promoción a nivel internacional
- Modo claro e sinxelo de vincular aos clientes coas políticas de sustentabilidade dos comercializadores

Consumidor

- Mellorar a información sobre a procedencia dos produtos da pesca
- Primar as boas prácticas pesqueiras, a orixe e a calidade, de maneira sinxela
- Mellorar a percepción social sobre a pesca e os pescadores
- Involucrar ao consumidor na conservación das pesqueiras e os ecosistemas mariños
- Contribuír á protección da cultura e modo de vida das comunidades mariñeiras

Confraría de pescadores
San Martiño
Bueu

C/Avd. Montero Ríos S/N (Edif. Lonxa)
36930 BUEU - Tlf: 98632 02 53 - Fax986 32 06 79

Impacto Global do MSC

En la actualidad, existen un total de **71 pesquerías** de los cinco continentes que cuentan **con la certificación MSC** y **127 más**, que se encuentran **en proceso de evaluación** bajo los estándares del MSC.

Según el "*Informe Anual 2008/09*" [2] del MSC, durante el período comprendido entre abril del 2008 y Marzo del 2009, aprobaron la evaluación completa las primeras pesquerías de países como Japón, Alemania, Noruega y Canadá, incrementando el número de países productores que ahora ofrecen productos del mar certificados a 14. En este mismo período el **número de productos en venta** por todo el mundo con la eco-etiqueta del MSC creció un 67%, de 1.421 hasta **2.366**, con más de **365 millones de artículos vendidos**. Los **países con productos con la eco-etiqueta MSC son un total de 42** y el **número de empresas** que obtuvieron la certificación del MSC para la cadena de custodia y que ahora pueden ofrecer productos sostenibles certificados incrementó un 50% durante este período, hasta alcanzar un total de **casi 900**. El mercado global de productos etiquetados MSC creció más de un 50%, alcanzando un **valor al por menor de US$ 1,500,000,000.**